

GBB kritiek op het IMG instrument voor de bepaling van de immateriële schadevergoeding

Loppersum, 31 augustus 2021

Inleiding

De GBB heeft in het afgelopen jaar kennis genomen van de benadering binnen IMG van de bepaling van de immateriële schade van de gedupeerden door de gaswinning. Het bestuur van de GBB heeft hierop in de bilaterale overleggen steeds kritisch gereageerd. Dit betrof vooral de hoogte van de uit te keren vergoedingen en de meetmethodiek van het beoogde instrument, dat in de visie van de GBB geen meetinstrument is maar een classificatie van de groep van bewoners.

Nadien heeft het denken van de GBB over het meetinstrument niet stil gestaan. We willen het IMG wijzen op een aantal andere tekortkomingen van het instrument ter bepaling van de immateriële schadevergoeding.

Draagvlak

De GBB is van mening dat een voorwaarde voor het doorvoeren van een generieke regeling is dat er een ruim draagvlak bij de gedupeerden bestaat voor de regeling. Vergelijk hiertoe de voorwaarden voor toepassing van de **Wet collectieve afwikkeling massaschade (WCAM)**, die een vergelijkbare werking beoogt als de onderhavige generieke regeling voor de vergoeding van immateriële schade. Voor de toepassing van de WCAM worden in de wet twee voorwaarden genoemd:

1. Bij het opstellen van de regeling dient er voldoende rekening te worden gehouden met de standpunten en opmerkingen van de betrokken gedupeerden.¹
2. Gedupeerden wordt de mogelijkheid geboden zich te onttrekken aan de regeling als zij menen dat deze hun zaak onvoldoende recht doet.²

Het voorliggende instrument van de IMG voor de bepaling van de hoogte van de vergoeding voor immateriële schade voldoet aan geen van beide voorwaarden.

Hoogte van de vergoedingen

Naar de mening van de GBB zijn er twee aspecten aan het leed dat veel Groningers doormaken dan wel hebben doorgemaakt op basis waarvan een hogere vergoeding verlangd mag worden dan het huidige instrument 'berekent'.

Levensgevaar

Er is niet of nauwelijks rekening mee gehouden dat een fors deel van de bewoners in het aardbevingsgebied beducht heeft moeten zijn voor levensgevaar. In de loop der tijd zijn tientallen woningen ontruimd en noodgedwongen door de NAM opgekocht. Eveneens zijn er honderden acuut onveilige situaties aangemeld waarbij in een fors deel hiervan direct ingegrepen moest worden en mensen zelfs hun woning definitief hebben moeten verlaten. Sommige cafés moesten worden gesloten omdat de uitbater niet in kon staan voor de veiligheid van de klanten. Er zijn inmiddels honderden woningen gesloopt vanwege een te grote onveiligheid. Duizenden huizen moeten worden ontruimd en versterkt.

¹ Vergelijk artikel 1018e, Wet collectieve afwikkeling massaschade

² Vergelijk artikel 1018f, lid 1, Wet collectieve afwikkeling massaschade

Het is onduidelijk in hoeverre dit levensgevaar op dit moment nog te duchten is. Hierover verschillen de deskundigen van mening. Vaststaat echter dat veel bewoners zich in de afgelopen periode ervan bewust waren, dat zij in levensgevaar verkeerden. De berekening van de veiligheidsnorm van 'near-collapse' gaf daar alle aanleiding toe: je moest nog voldoende tijd overhouden om bij een zware beving je huis te kunnen verlaten.

In de toelichting van het IMG op de maximale uit te keren bedragen is dit aspect niet aan de orde geweest.

Duur periode met immateriële schade

De toekomst voor de Groningers in het aardbevingsgebied ziet er nog niet rooskleurig uit. Voorlopig gaan de bevingen door wat veel schade, overlast, frustratie en stress voor bewoners met zich mee zal brengen. De versterkingsoperatie zal nog minimaal zeven jaar duren (meerjarenplan) en gaat naar alle waarschijnlijkheid voor duizenden bewoners jaren en jaren langer duren dan verwacht. Het SodM houdt het voorlopig op 20 jaar.

De GBB heeft de indruk gekregen dat bij de bepaling van de vergoeding voor immateriële schade door IMG alleen wordt gekeken naar de afgelopen periode. Met andere woorden: het nog jarenlang voortdurende leed vanwege de afhandeling van schade en versterking telt niet mee bij de bepaling van de hoogte van de maximale vergoeding.

De GBB acht dit een ernstige tekortkoming van de benadering van het IMG.

De stelling van het IMG dat zij alleen de aansprakelijkheid van de NAM afhandelt en dat – nu schadeafhandeling en versterking bij het rijk zijn ondergebracht – zij geen vergoeding mag geven voor het huidige en toekomstige leed, lost deze tekortkoming niet afdoende op. Deze opstelling van het IMG roept de volgende vragen op:

1. Waar houdt de door de NAM veroorzaakte immateriële schade op en waar begint de immateriële schade die door het rijk wordt veroorzaakt?

De tijdsfactor is niet de enige bepalende factor. Zónder gaswinning, waarvoor de NAM voor de gevolgen aansprakelijk is, was er de komende jaren noch schadeherstel, noch versterking nodig.

De komende jaren gaan de bevingen nog door en dus ook de schades. Bovendien moeten duizenden bewoners nog jaren wachten op beoordeling en versterking van hun huis. Naar de mening van de GBB valt wat nog komen gaat grotendeels onder de aansprakelijkheid van de NAM, immers het was de NAM die jaren verzaakt heeft vaart te maken met de versterking. En de bevingen zijn nu eenmaal het gevolg van cumulatieve winning, waar de productie van de laatste jaren er weinig meer toe doet. Door de winning in het verleden zijn er bevingen ontstaan.

2. Voor zover het rijk aansprakelijk is voor immateriële schade als gevolg van de gaswinning (en een beroerd beleid), hoe groot is die aansprakelijkheid dan? Dit moet worden bepaald, net als de totale immateriële schade over alle jaren heen, teneinde de hoogte van de vergoedingen door IMG te onderbouwen. Immers, de hoogte van de vergoeding die de NAM moet betalen, is gelijk aan de totale immateriële schade, verminderd met die waarvoor het rijk aansprakelijk is.
3. Wat is de grondslag voor de bepaling van de immateriële schade door het IMG instrument? Wordt de NAM aansprakelijk geacht voor immateriële schade gedurende

een bepaalde periode of is zij aansprakelijk voor (een deel van) de gevolgen van de gaswinning, ongeacht de termijn waarbinnen die plaatsvinden?

4. Tot slot, niet onbelangrijk, wie betaalt de immateriële schadevergoeding waarvoor het rijk aansprakelijk is? Als het IMG zich beperkt tot het betalen van een deel van de immateriële schade, zou zij de gedupeerden moeten verwijzen naar de instantie die het resterende deel betaalt.